

# tussen Duin & Dijk



Themanummer

## Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

## Kolgans

Het meest opvallende kenmerk van de kolgans is zijn 'kol', een witte vlek aan de basis van zijn roze snavel. Evenals andere ganzensoorten komen ze in families aan in de wintergebieden. De in ons land overwinterende vogels broeden op de toendra's van Noord-Rusland en West-Siberië. Vaak vliegen ze in één ruk naar ons land, hoewel de weersomstandigheden en de intensiteit van de jacht daar grote invloed op kunnen hebben. Mogelijk door verandering van het klimaat is de totale populatie de laatste halve eeuw aanzienlijk gegroeid, wat zijn weerslag heeft op de toegenomen aantallen die ons land bezoeken. Steeds vaker worden in ons land ook broedende kolgansen gezien. Het zijn meestal verzwakte (aangeschoten) vogels of vogels die ontsnapt zijn uit watervogelcollecties. In vrijwel alle provincies worden broedende kolgansen bestreden.

### Voorkomen

De kolgans is gemeld in 131 atlasblokken (83%). Overal waar gras-

land van enige omvang voorkomt, zijn kolgansen waargenomen, vaak in gezelschap van grauwe ganzen. Al in de laatste week van september arriveren de eerste kolgansen in onze provincie. De toestroom daarna wordt in sterke mate bepaald door de weersomstandigheden in Scandinavië en Duitsland. Ook de jachtdruk speelt een belangrijke rol. De top van de aantallen in ons land valt in de maanden decem-

ber en januari, wanneer meer dan 50.000 vogels (winter 2014/2015) in onze provincie bivakkeren. Ook in februari kunnen de aantallen nog erg hoog zijn.

Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in de graslandgebieden van de Zeevang, rond het Alkmaardermeer, in Waterland, de Vechtstreek en Amstelland. Ook in akkerbouwgebieden kunnen zij in kleine aantallen voorkomen.

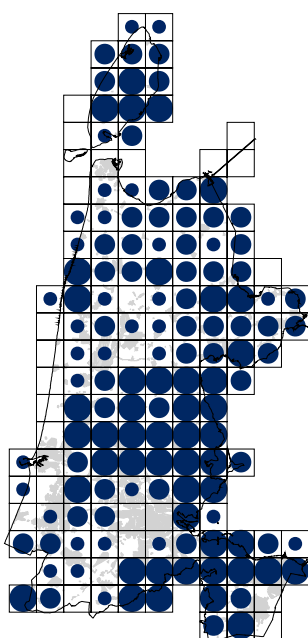
### Veranderingen

In de verspreiding van de kolgans in Noord-Holland is op het oog niet veel veranderd als we die vergelijken met de gegevens van 1978-1983. Het aantal blokken waar de soort toen voorkwam en nu is nauwelijks veranderd. Een opvallend verschil vormen de veel grotere aantallen kolgansen die hier nu verblijven. In bijna 100 atlasblokken zijn meer dan 100 vogels waargenomen, waaruit blijkt dat de laatste 30 jaar de kolgans een gewone verschijning is geworden. Vergelijken met de situatie halverwege de vorige eeuw, toen er nauwelijks kolgansen in onze provincie overwinterden, is dat een onverwachte ontwikkeling. De toename van de broedpopulatie en de jachtbeperkingen zijn hiervan de oorzaak. Overigens lijkt de groei van de populatie de laatste jaren tot staan te zijn gebracht, er worden weinig jonge vogels gezien.

Dirk Tanger

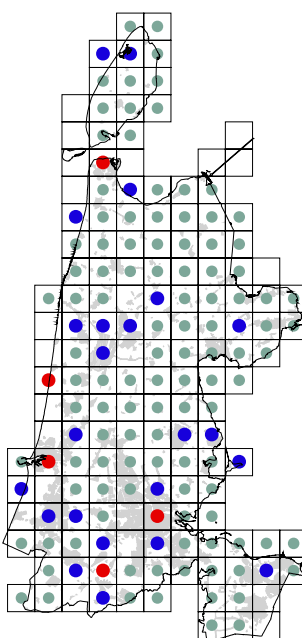


● Foto: Jankees Schwiebbe.



**verspreiding**

- 1 - 100 ex
- 101 - 1000 ex
- > 1000 ex



**verandering**

- alleen in 1979-1983
- beide perioden
- alleen in 2012-2016